

Ik hoor je wel maar ik zie je niet

Een oud maar redelijk onbekend Sinterklaasliedje begint met de, nu fel bediscussieerde, zin: “Zwarte Piet, wiedewiedewiet, ‘k hoor je wel, maar ik zie je niet”. Als we het eerste stukje van de zin vervangen door de naam van een vogel is die van toepassing voor verreweg de meeste mensen. Dan moet je wel je oren gebruiken!

Sinds een paar weken is het vogelkoor weer helemaal op gang gekomen. Sinds een week is er één deelnemer aan dat vogelkoor toegevoegd. En wat voor deelnemer, hij voert

meteen de boventoon. Niet dat hij opvalt door een extra luide stem of een uitgebreid en melodieus lied. Nee, het lied is zo eenvoudig dat iedereen die het één keer bewust gehoord heeft het moet kunnen onthouden, hoe amuzikaal je ook bent. Het lied bestaat uit twee tonen. Niet meer. Maar wel vele keren herhaald. Het bevat één hogere en één iets lagere toon. En de vogel zingt dan ook nog eens zijn eigen naam. En hij komt overal voor. Enkele hogere bomen zijn genoeg. Wat struiken en ondergroei in de buurt om te broeden en de vogel is tevreden. Makkelijker kan hij het ons niet maken.

Maar welke vogel is het? De tjiftjaf! Voor de liefhebbers kondigt die het voorjaar aan. Ergens halverwege maart hoor je er één. De volgende dag hoor je er twee. De dag daarna hoor je ze overal. Letterlijk. Je voelt dan: de winter is nu helemaal voorbij, het is echt lente. Dat kleine vogeltje is helemaal uit Afrika gekomen om ons land te overspoelen en hier muggenplagen te voorkomen. De tjiftjaf zingt dus een liedje van 2 tonen en zijn eigen naam? Ja zeker, hij zingt tjif-tjaf, tjif-tjaf, tjif-tjaf, enz. Hoewel .., sommige mensen lijken meer tjaf-tjif, tjaf-tjif, enz. te horen. Ook de Engelsen, Duitsers en Finnen noemen de tjiftjaf naar zijn zang: chiffchaff, Zilpzalp, resp. tiltalti. Wie heeft dan gelijk?

Al hoor je hem overal, toch zie je hem niet zo maar. Nu de bomen nog kaal zijn lukt het beter. Je moet er wel even de tijd voor nemen. Luister naar een vogel die een tweetonig lied zingt en kijk naar boven in de bomen.

Net zoals zijn zang is het verenkled van de tjiftjaf eenvoudig: bovenkant olijfgroen tot bruin, onderkant geelwit. Veel mensen vinden de tjiftjaf op een slanke mus lijken. Dat mag, maar kijk dan eens naar de snavel. Bij de mus is die dik kegelvormig, bij de tjiftjaf dun en spits. De mus eet dan ook vooral zaden, de tjiftjaf insecten. Insecten zijn hier 's winters niet, de tjiftjaf dus ook niet. Ook de koolmees zingt een tweetonig lied. Maar die ziet er met zijn geel-groen-zwarte pak heel anders uit.

Willen we vanaf de vroege lente de tjiftjaf blijven horen en – misschien – zien? Laten we dan overal in het dorp groepjes van hogere bomen én ondergroei van struiken en kruiden behouden. Wij kunnen dan iedere keer weer bij het begin van de lente blij worden.

Ton Gordijn

De foto van de tjiftjaf is gemaakt door Herman Berkhoudt